

EFTAn valvontaviranomaisen tiedonanto epävirallisista ohjeista, jotka liittyvät yksittäisissä asioissa ilmeneviin ETA-sopimuksen 53 ja 54 artiklaa koskeviin uusiin kysymyksiin (ohjekirjeet)

(2006/C 305/13)

A. Tämä tiedonanto on annettu Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (jäljempänä 'ETA-sopimus') ja valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen (jäljempänä 'valvonta- ja tuomioistuin sopimus') määräysten nojalla.

B. Euroopan komissio (jäljempänä 'komissio') on antanut tiedonannon epävirallisista ohjeista, jotka liittyvät yksittäisissä asioissa ilmeneviin EY:n perustamissopimuksen 81 ja 82 artiklaa koskeviin uusiin kysymyksiin (ohjekirjeet) ⁽¹⁾. Kyseinen asiakirja, joka ei ole sitova, sisältää periaatteet ja säännöt, joita komissio noudattaa kilpailun alalla. Siinä myös selitetään, kuinka komissio aikoo antaa epävirallista ohjeistusta yrityksille.

C. EFTAn valvontaviranomainen katsoo, että edellä mainittu asiakirja on ETAn kannalta merkityksellinen. Pitääkseen kilpailuolosuhteet samanlaisina ja varmistaakseen ETAn kilpailusääntöjen yhdenmukaisen soveltamisen koko Euroopan talousalueella EFTAn valvontaviranomainen antaa tämän tiedonannon käyttäen sille valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa annettuja valtuuksia. Se aikoo noudattaa tässä tiedonannossa annettuja periaatteita ja sääntöjä soveltaessaan asian kannalta merkityksellisiä ETAn kilpailusääntöjä yksittäisiin asioihin ⁽²⁾.

D. Erityisesti tämän tiedonannon tarkoitus on selittää, kuinka EFTAn valvontaviranomainen aikoo antaa epävirallista ohjeistusta siitä, kuinka se soveltaa ETA-sopimuksen 53 ja 54 artiklaa yksittäisiin asioihin.

E. Tätä tiedonantoa sovelletaan asioihin, joissa valvontaviranomainen on ETA-sopimuksen 56 artiklan mukainen toimivaltainen valvontaviranomainen.

I. VALVONTA- JA TUOMIOISTUINSOPIMUKSEN PÖYTÄKIRJASSA 4 OLEVAN I OSAN II LUKU

1. Valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen pöytäkirjassa 4 olevan I osan II luvussa ⁽³⁾ (jäljempänä 'II luku') vahvistetaan ETA-sopimuksen 53 ja 54 artiklan uusi täytäntöönpanojärjestelmä EFTA-pilarissa. Kyseisellä II luvulla pyritään keskittymään jälleen kilpailusääntöjen tehokkaaseen täytäntöönpanoon, joka on ensisijainen tehtävä, mutta sillä myös luodaan oikeusvarmuus sikäli, että sopimukset ⁽⁴⁾, jotka kuuluvat 53 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan mutta täyttävät 53 artiklan 3 kohdassa asetetut edellytykset, ovat välittömästi päteviä ja täytäntöönpanokelpoisia ilman, että kilpailuviranomaisen tarvitsee tehdä niistä päätöstä (II luvun 1 artikla).
2. Samalla kun II luvussa otetaan käyttöön järjestelmä, jonka mukaan EFTAn valvontaviranomainen, EFTA-valtioiden kilpailuviranomaiset ja EFTA-valtioiden tuomioistuimet voivat soveltaa 53 ja 54 artiklaa kokonaisuudessaan, siinä rajoitetaan epäjohdonmukaisen soveltamisen riskiä useilla toimenpiteillä. Näin yrityksille taataan oikeusvarmuuden tärkein osatekijä, toisin sanoen se, että kilpailusääntöjä sovelletaan johdonmukaisesti kaikkialla, missä ETA-sopimusta sovelletaan.
3. Yrityksillä on yleensä hyvät edellytykset arvioida toimiensa laillisuus, minkä vuoksi ne voivat tehdä perustellun päätöksen siitä, pitäisikö niiden jatkaa sopimusta tai menettelytapaa ja missä muodossa. Ne tuntevat tosiseikat, ja niiden käytettävissä on ETA-sopimuksen liitteessä XIV tarkoitettujen yhteisön ryhmäpoikkeusasetuksia vastaavat säädökset (jäljempänä 'ryhmäpoikkeukset'), oikeuskäytäntö ja ennakkotapaukset sekä kattavat ohjeet EFTAn valvontaviranomaisen suuntaviivojen ja tiedonantojen muodossa ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ EUVL C 101, 27.4.2004, s. 78–80.

⁽²⁾ Toimivalta ETA-sopimuksen 53 ja 54 artiklan soveltamisalaan kuuluvien yksittäisten tapausten käsittelemiseen on jaettu EFTAn valvontaviranomaisen ja komission välillä ETA-sopimuksen 56 artiklan määräysten mukaisesti. Vain yksi valvontaviranomainen on toimivaltainen käsittelemään kutakin tapausta.

⁽³⁾ Kun valvontaviranomaisen ja tuomioistuimen perustamisesta tehdyn EFTA-valtioiden sopimuksen pöytäkirjan 4 muuttamisesta 24 päivänä syyskuuta 2004 tehty sopimus on tullut voimaan, valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen pöytäkirjassa 4 olevan II luvun EFTA-pilaria koskevat määräykset perustuvat suurelta osin neuvoston asetukseen (EY) N:o 1/2003 (EYVL L 1, 4.1.2003, s. 1).

⁽⁴⁾ Tässä tiedonannossa termillä 'sopimus' tarkoitetaan sopimuksia, yritysten yhteenliittymien päätöksiä ja yhdenmukaisesti menettelytapoja. Termillä 'menettelytavat' tarkoitetaan määrävissä asemassa olevien yritysten toimintaa. Termi 'yritykset' kattaa myös yritysten yhteenliittymät.

⁽⁵⁾ Suurin osa mainituista teksteistä on saatavilla osoitteessa <http://www.eftasurv.int/fieldsOfWork/fieldcompetition/tai> osoitteessa http://europa.eu.int/comm/competition/index_en.html.

4. Samalla kun 53 ja 54 artiklan täytäntöönpanoa koskevia sääntöjä on uudistettu II luvun ja voimassa olevien ryhmäpoikkeusten myötä, EFTAn valvontaviranomainen on tarkistanut tiedonantoja ja suuntaviivoja auttaakseen taloudellisia toimijoita arvioimaan itse toimintaansa. Valvontaviranomainen on myös laatinut suuntaviivoja 53 artiklan 3 kohdan soveltamisesta ⁽⁶⁾. Tämän avulla yritykset voivat useimmissa tapauksissa arvioida luotettavasti sopimustensa yhdenmukaisuutta 53 artiklan kanssa. Lisäksi valvontaviranomainen määrää suurempia kuin symbolisia sakkoja ⁽⁷⁾ ainoastaan silloin, kun horisontaalisissa ohjeissa, oikeuskäytännössä tai päätöksentekokäytännössä on vahvistettu, että tietty toiminta on kilpailusääntöjen rikkomista.
5. Tapauksissa, joissa tästä huolimatta esiintyy todellista epävarmuutta, koska kyse on 53 ja 54 artiklan soveltamista koskevista uusista tai ratkaisemattomista kysymyksistä, yksittäiset yritykset voivat pyytää epävirallisia ohjeita EFTAn valvontaviranomaiselta. Pitäessään sitä tarkoituksenmukaisena ja ottaen huomioon ensisijaiset täytäntöönpanotehtävänsä valvontaviranomainen voi antaa tällaisia ohjeita 53 ja/tai 54 artiklan tulkintaa koskevista uusista kysymyksistä kirjallisessa lausunnossa (ohjekirjeessä). Tässä tiedonannossa selvitetään yksityiskohtaisesti tätä menettelyä.

II. SÄÄNNÖT OHJEKIRJEEN TARPEELLISUUDEN ARVIOIMISEKSI

6. Mainitussa II luvussa annetaan EFTAn valvontaviranomaiselle toimivalta asettaa syytteen ja määrätä seuraamuksia 53 ja 54 artiklan rikkomisesta ⁽⁸⁾. Yksi II luvun päätavoitteista on ETAn kilpailusääntöjen tehokkaan täytäntöönpanon varmistaminen siten, että luovutaan aiemmasta ilmoitusjärjestelmästä, jotta valvontaviranomainen voi keskittyä täytäntöönpanopolitiikassaan kaikkein vakavimpiin rikkomistapauksiin.
7. Mainittu II luku ei rajoita EFTAn valvontaviranomaisen mahdollisuutta antaa yksittäisille yrityksille epävirallista ohjeistusta tässä tiedonannossa esitetyllä tavalla, mutta mahdollisuus antaa epävirallista ohjeistusta ei saa haitata II luvun ensisijaista tavoitetta eli kilpailusääntöjen tehokkaan täytäntöönpanon varmistamista. Valvontaviranomainen voi tästä johtuen antaa yksittäisille yrityksille epävirallista ohjeistusta vain, jos tämä on sopusoinnussa sen täytäntöönpanoprioriteettien kanssa.
8. Jos edellä 7 kohdassa esitetty edellytys täytyy, EFTAn valvontaviranomainen tarkastelee ohjekirjepyyntöön saatuaan, onko sen syytä vastata pyyntöön. Ohjekirjeen antamista voidaan harkita vain, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:
- Arvioitaessa sopimusta tai menettelytapaa ETA-sopimuksen 53 ja/tai 54 artiklan nojalla esiin tulee sellainen lainsäädännön soveltamista koskeva kysymys, johon ei ole selvennystä ETAn voimassa olevassa lainsäädännössä, EFTAn tuomioistuimen ja yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytäntö mukaan luettuna, tai josta ei ole julkisesti saatavilla yleisiä ohjeita tai ennakkotapauksia EFTAn valvontaviranomaisen tai komission päätöksentekokäytännössä tai aiemmissa ohjekirjeissä ⁽⁹⁾.
  - Asian erityispiirteiden ja taustan alustava arviointi viittaa siihen, että uutta kysymystä on hyödyllistä selvittää ohjekirjeessä ottaen huomioon seuraavat tekijät:
    - taloudellinen merkitys niiden tavaroiden tai palvelujen kuluttajan näkökulmasta, joita sopimus tai menettelytapa koskee, ja/tai

⁽⁶⁾ EFTAn valvontaviranomaisen tiedonanto — Suuntaviivat ETA-sopimuksen 53 artiklan 3 kohdan soveltamisesta (ei vielä julkaistu).

⁽⁷⁾ Symboliset sakot ovat yleensä 1 000 euroa. Ks. EFTAn valvontaviranomaisen suuntaviivat ETA:n kilpailusääntöjen mukaisesti määrättävien sakkujen laskennasta (EYVL C 10, 16.1.2003, s. 16, ja EYVL:n ETA-täydennysosa N:o 3, 16.1.2003, s. 6).

⁽⁸⁾ Ks. erityisesti valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen pöytäkirjassa 4 olevan I osan II luvun 7–9 artikla, 12 artikla, 17–24 artikla ja 29 artikla.

⁽⁹⁾ ETA-sopimuksen 6 artiklassa määrätään, että siltä osin kuin tämän sopimuksen määräykset ovat sisällöltään samoja kuin vastaavat Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen tai Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen taikka näitä kahta perustamissopimusta sovellettaessa annettujen säästöjen säännöt, määräyksiä tulkitaan niitä täytäntöön pantaessa ja sovellettaessa Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ennen tämän sopimuksen allekirjoittamista antamien merkityksellisten ratkaisujen mukaisesti, edellä sanotun kuitenkin rajoittamatta oikeuskäytännön kehittämistä tulevaisuudessa. Valvonta- ja tuomioistuin sopimuksen 3 artiklan 2 kohdasta seuraa, että EFTAn valvontaviranomainen ja EFTAn tuomioistuin ottavat aiheellisella tavalla huomioon ETA-sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen annetuista merkityksellisistä Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisusta ilmenevät periaatteet. Kuten ETA-sopimuksen 58 artiklassa ja pöytäkirjassa 23 määrätään, valvontaviranomaisen ja komission tulee tehdä yhteistyötä muun muassa edistääkseen ETA-sopimuksen yhtenäistä täytäntöönpanoa, soveltamista ja tulkintaa. Vaikka komission päätökset ja epäviralliset ohjekirjeet eivät sido valvontaviranomaista, se pyrkii ottamaan komission ratkaisut huomioon ennakkotapauksina.

- missä määrin sopimus tai menettelytapa vastaa tai saattaa vastata yleisempää taloudellista käytäntöä markkinoilla, ja/tai
  - toimenpiteeseen liittyvien investointien määrä suhteessa asianomaisten yritysten kokoon ja missä määrin toimenpide liittyy rakenteelliseen operaatioon kuten sellaisen yhteisyrityksen perustamiseen, joka ei hoida kaikkea itsenäiselle taloudelliselle yksikölle kuuluvaa toimintaa.
- c) Ohjekirje on mahdollista antaa toimitettujen tietojen perusteella, eli mitään lisätietojen hankintaa ei tarvita.
9. EFTAn valvontaviranomainen ei laadi ohjekirjettä seuraavissa tapauksissa:
- pyynnössä esitetyt kysymykset ovat samat tai samankaltaiset kuin EFTAn tuomioistuimessa, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimessa tai Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsiteltävänä olevassa asiassa,
  - sopimus tai menettelytapa, johon pyyntö viittaa, on valvontaviranomaisen, jonkin EFTA-valtion tuomioistuimen tai jonkin EFTA-valtion kilpailuviranomaisen käsiteltävänä.
10. EFTAn valvontaviranomainen ei ota kantaa hypoteettisiin kysymyksiin eikä anna ohjekirjeitä sopimuksesta tai menettelytavoista, joita osapuolet eivät enää sovelle. Yritykset voivat kuitenkin pyytää valvontaviranomaiselta ohjekirjettä suunnittelemastaan sopimuksesta tai menettelytavasta, toisin sanoen ennen kuin ne panevat täytäntöön kyseisen sopimuksen tai menettelytavan. Tässä tapauksessa toimenpiteen valmistelujen on oltava riittävän pitkällä, jotta pyyntöä voidaan arvioida.
11. Ohjekirjeen pyytäminen ei rajoita EFTAn valvontaviranomaisen toimivaltaa aloittaa II luvun mukainen menettely pyynnössä esitettyjen tosiseikkojen osalta.

III. KUINKA OHJEISTUSTA PYYDETÄÄN

12. Yritys tai yritykset, jotka ovat tehneet tai aikovat tehdä sopimuksen tai jotka noudattavat tai aikovat noudattaa menettelytapaa, joka saattaa kuulua ETA-sopimuksen 53 ja/tai 54 artiklan soveltamisalaan, voivat esittää pyynnön tällaisen sopimuksen tai menettelytavan esiin tuomista tulkintakysymyksistä.
13. Ohjekirjettä koskeva pyyntö on lähetettävä seuraavaan osoitteeseen:
- EFTAn valvontaviranomainen
Kilpailun ja valtiontukien osasto
Rue Belliard 35
B-1040 Bruxelles/Brussel
14. Pyyntö tehdään vapaamuotoisesti. Pynnössä on esitettävä selkeästi seuraavat tiedot:
- kaikkien asianomaisten yritysten tai yritysten yhteenliittymien identiteetti sekä yksi osoite yhteydenpitoon EFTAn valvontaviranomaisen kanssa,
  - tarkat kysymykset, joihin halutaan ohjeita,
  - esitettyjen kysymysten perinpohjaisen arvioinnin edellyttämät täydelliset ja perusteelliset tiedot kaikista seikoista, asianmukaiset asiakirjat mukaan luettuina,
  - tämän tiedonannon 8 kohdan a alakohdan mukainen yksityiskohtainen selvitys siitä, miten pyyntö koskee uutta kysymystä (uusia kysymyksiä),
  - kaikki muut tiedot, jotka mahdollistavat pyynnön arvioinnin tämän tiedonannon 8–10 kohdassa esitettyjen arviointiperusteiden pohjalta, mukaan luettuna erityisesti ilmoitus, että pyynnön kohteena oleva sopimus tai menettelytapa ei ole parhaillaan jonkin EFTA-valtion tuomioistuimen tai EFTA-valtion kilpailuviranomaisten käsiteltävänä,
  - jos pyyntö sisältää tietoja, joita pidetään liikesalaisuuksina, näiden tietojen selkeä merkintä,
  - kaikki muut tiedot tai asiakirjat, joilla on merkitystä kyseisen yksittäisen tapauksen kannalta.

IV. PYYNNÖN KÄSITTELY

15. Periaatteessa EFTAn valvontaviranomainen arvioi pyynnön esitettyjen tietojen pohjalta. Poiketen siitä, mitä edellä 8 kohdan c alakohdassa todetaan, valvontaviranomainen voi käyttää muita lisätietoja, jotka se on saanut julkisista lähteistä, aiemmista menettelyistä tai mistä tahansa muusta lähteestä, ja se voi pyytää hakijaa toimittamaan lisätietoja. Hakijan toimittamiin tietoihin sovelletaan tavanomaisia salassapitovelvollisuutta koskevia sääntöjä.
16. EFTAn valvontaviranomainen voi välittää sille toimitetut tiedot komissiolle ja EFTA-valtioiden kilpailuviranomaisille ja saada niiltä kommentteja. Se voi keskustella pyynnön sisällöstä komission tai EFTA-valtioiden kilpailuviranomaisten kanssa ennen ohjekirjeen antamista.
17. Jos ohjekirjettä ei anneta, EFTAn valvontaviranomainen ilmoittaa asiasta hakijalle.
18. Yritys voi perua pyyntönsä milloin tahansa. Pyyntönsä yhteydessä toimitetut tiedot jäävät kuitenkin aina EFTAn valvontaviranomaiselle, ja niitä voidaan käyttää myöhemmissä II luvun mukaisissa menettelyissä (ks. 11 kohta edellä).

V. OHJEKIRJEET

19. Ohjekirjeessä esitetään:
  - tiivistelmä tosiseikoista, joihin se perustuu,
  - pääasialliset lainsäädännölliset perustelut EFTAn valvontaviranomaisen kannalle pyynnössä esitettyihin 53 ja/tai 54 artiklaa koskeviin uusiin kysymyksiin.
20. Ohjekirje voi koskea vain osaa pyynnössä esitetystä kysymyksestä. Siihen voi myös sisältyä muitakin näkökohtia kuin ne, jotka on esitetty pyynnössä.
21. Ohjekirjeet julkaistaan EFTAn valvontaviranomaisen verkkosivustolla ottaen huomioon liikesalaisuuk-sien suojeluun liittyvät yritysten oikeudet edut. Ennen ohjekirjeen antamista valvontaviranomainen sopii hakijan kanssa julkaistavasta toisinnosta.

VI. OHJEKIRJEIDEN VAIKUTUKSET

22. Ohjekirjeet on ensisijaisesti tarkoitettu auttamaan yrityksiä tekemään itse perusteltuja arvioita omista sopimuksistaan ja menettelytavoistaan.
23. Ohjekirje ei voi rajoittaa EFTAn tuomioistuimen tai yhteisöjen tuomioistuinten arviointia samasta kysymyksestä.
24. Ohjekirje ei estä EFTAn valvontaviranomaista tutkimasta myöhemmin samaa sopimusta tai menettelytapaa, joka muodosti ohjekirjeen aineellisen perustan, II luvun mukaisessa menettelyssä, etenkin kantelun jälkeen. Tässä tapauksessa valvontaviranomainen ottaa aikaisemman ohjekirjeen huomioon, jollei etenkin tosiseikkojen muuttumisesta, kantelijan esiin tuomista uusista seikoista, EFTAn tuomioistuimen tai Euroopan yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytännön kehityksestä tai laajemmista muutoksista valvontaviranomaisen politiikassa muuta johdu.
25. Ohjekirjeet eivät ole EFTAn valvontaviranomaisen päätöksiä eivätkä ne sido EFTA-valtioiden kilpailuviranomaisia tai tuomioistuinta, joilla on toimivalta soveltaa 53 ja 54 artiklaa. EFTA-valtioiden kilpailuviranomaiset ja tuomioistuimet voivat kuitenkin ottaa valvontaviranomaisen ohjekirjeet huomioon niin kuin ne katsovat olevan tarkoituksenmukaista kyseessä olevassa asiassa.